“Çekirdekten Yetiştiler Burada”

İstanbul’daki tarihî ahşap yapıların koruma altına alınıp geleceğe aktarılmasında başta Koruma Kurulları olmak üzere mimarlık tarihçilerinin, restoratörlerin ve kamu yöneticilerinin büyük emeği var. Ancak sahada ahşap yapıların penceresinden cephesine, kapısından mobilyalarına, iskeletlerinden işlemelerine tüm elemanlarıyla ilgilenecek teknik bilgi ve becerilere sahip ustalar olmadan bu koruma iradesinin somutlaşması mümkün değildi. KUDEB (Koruma Uygulama ve Denetim Büroları) Ahşap Eğitim Atölyesi de 2007’de İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde geleceğin ahşap ustalarını yetiştirmek için kuruldu. Atölyenin geçmişini önce burada 2008’den beri usta olarak çalışan Özer Akgün’den, sonra da atölyede yetişen Nadir Yıldız’dan dinledik.

Caner Murat Doğançayır

Fotoğraflar Bekir Dindar

Özer Akgün • Arkadaşlar atölyeyi bizden bir sene önce kurmuşlardı. Biz aynı yaştaki usta arkadaşlarla aynı memleketli olduğumuzdan tanışırdık. Biri bizi tavsiye etti, çağırdılar buraya. Bahçelievler’de, Yayla’da ahşap atölyem vardı, kapattık geldik. 2008’den bu yana çalışıyorum, 2014’te de emekli oldum.

Şimdi bulunduğumuz Süleymaniye’deki yapıda, bir de Zeyrek’te atölyemiz vardı. Ustaların bir kısmı buradaydı, bir kısmı Zeyrek’teydi. Atölye kurulduğunda burada 28 tane usta vardı. Eğitim veriyorduk. Eğitimin dışında da Süleymaniye, Zeyrek, Kadırga’da ahşap binaların restorasyonunu yapıyorduk. Her sene bir ihale bitiyor, yeniden ihale yapılıyordu. Evvelden koordinatörümüz, kursiyerlerimiz, stajyerlerimiz vardı. Çizimden sonra biz işlere başlıyorduk. Ustabaşıları vardı iki tane, onlar taksimat yapıyordu. 28 tane ustanın kimileri dışarı restorasyona gidiyordu, kimileri burada kalıyordu. Mesela Küçük Ayasofya Camii’nin kündekâr restorasyonu vardır, arkadaşlarla beraber yaptık. Kadırga’daki binalarda çok emek harcadık. Atölyenin karşısındaki binayı, Alan Başkanlığı binasını, atölyede maketini ve fotoğrafını gördüğünüz her şeyi biz yaptık, maketleri stajyerler, kursiyerler yaptı. Tarihî, 4,5 metre boyunda ve 130 santim genişliğinde ahşap kaplama bir masa gelmişti. İstanbul Büyükşehir’in ilk toplantı masalarından biri. Yenilemek için çocuklarla beraber gomalak yapmıştık. Hâlâ duruyor bizim binada.

Fotoğraf Bekir Dindar

Özer Akgün · İhalelerin artmasına veya azalmasına göre ihtiyaçların değişmesiyle ekipmanlar da zaman içinde değişti. Teknoloji geliştikçe sıfır makineler alındı. 2008'den 2020'ye kadar 200-300 kadar stajyer ve kursiyere burada eğitim vermişizdir. Atölyede gördüğünüz arkadaşlar da 2008'de stajyer olarak geldiler. Stajyerler liseden geliyordu, kursiyerler de üniversitede iki senelik restorasyon eğitiminden mezunlardı. Stajyerler üç gün geliyordu, iki gün liseye devam ediyordu. Kursiyerler 4-5 ay kursla birlikte belediyeden asgari ücret ve yemek yardımı alıyorlardı. Rendeyle ve testerelerle nasıl çalışılacağını, takımları, kırlangıcı, geçmeyi, eski tarihî yapılarda zımparayı ve boya sökmeyi, cilayı, tarihî gomalakçılığı, çekiç kaplamayı öğretiyorduk. Makinelere özellikle dikkat etmelerini tembihleriz, çünkü güvenlik açısından tehlikelidir. Çocukları pek makinede çalıştırmadık zaten. Benim bile üstüme takoz düşmüş, kafama 12 dikiş atılmıştı. Dışarıda iskelelerde de dikkatli olmak gerekir. Çekirdekten yetiştiler burada. Başlangıçtaki dört kişiden bir kısmı atölye dışında iş kurdu. Nadir Ustamız sevildi ve burada kaldı. Bizi özleyen, seven bazı eski arkadaşlar hâlâ uğruyor.

2014'ten beri sözleşmeli olarak çalışmaya devam ediyorum. Bazen bırakmayı düşünüyorum ama açıkçası meslek bırakmıyor. Ahşaba, atölyeye alışmışım, sonrasında nasıl günüm geçecek, onu düşünüyorum. İzne çıksam iki üç gün sonra sıkılıyorum.

Fotoğraf Bekir Dindar

Fotoğraftakiler (Soldan Sağa) Nadir Yıldız, Özer Akgün, Cengiz Albay ve Yusuf Taşdemir

Nadir Yıldız · Atölyenin kurulmasının amacı eğitim. Kurulduğunda çevredeki liselere ve üniversitelere duyuruluyor. Ben de o zamanlar Rami'deki İnönü Teknik Lisesi'nde okuyordum. Lisede hocalar mezun olmamıza yakın İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde böyle bir eğitim düzenlendiğini söyleyip gitmemiz için teşvik etti. Biz de bunu duyup başvurduk ve başvurumuz onaylandı. Burada kurs görmeye başladık. Ortalama 30 yapı aynı anda onarılıyordu ve eğitim bunun üzerineydi. Daha sonra tamamen eğitim üzerine odaklandı atölye ve uygulamalı eğitimi sürdürmek için senede bir tane bina restorasyonu iş olarak alınmaya başladı.

Biz burada götürü çalışmadığımız için, yani işi kendimize almadığımız, işten kişisel kâr elde etmediğimiz için ne kadar doğru iş yaparsak ve yaptığımız restorasyon ya da onarım işlerini geleceğe nasıl daha iyi aktarırsak bizim için o kadar iyi olacağını düşünürüz. Buraya gelen öğrencilere daha nitelikli şeyler öğretmeye çalıştık. Dışarda teorik, buradaysa pratikle iç içe eğitim veriliyor. Öğrendikleri şeyleri gerçekten yapıyorlar yani.

Burada mimarî restorasyon öğrencilerine dört aylık kurs veriliyordu. Ayrıca senede iki üç defa da mimar ve mühendislere ahşap yapılarda geleneksel korumayla ilgili iki günlük bir program uygulanıyordu. Almanya'dan veya Japonya'dan bu dalda ve meslekte olan öğrenciler de geliyordu grup hâlinde. Üniversite hocalarının sunumlarıyla birlikte biz uygulamalı olarak bir binanın karkas sistemi nasıl olur, ağacın niteliğini, çürük olup olmadığını nasıl anlarız, boya koruma, giyotin pencere kapılarında ağırlık takma, hepsini anlatıyorduk ve gösteriyorduk. Çevrede çalışan mimar ve mühendislerden merak ettikleri şeyleri sormak için buraya gelen bile çok oluyordu. Meslek liselerinde atölye var ama daha endüstriyel, MDF ağırlıklı, üniversitelerde zaten uygulama yok.

Şu anki bazı belediye binalarında ya da kamu alanlarındaki tarihî eserlerde yaptığımız işler var. Beyaz Köşk, Pembe Köşk gibi yerlerde çeşitli bakım onarımlar yapıyoruz. Beşiktaş'taki Yıldız Parkı'nın kapısı kötü durumdaydı, onun restorasyonu yapılacak. Bazı kiliselerin kapı restorasyonunu yapıyoruz. Tarihî bir kapıyı buraya getirip restorasyonu yapıp bütün aşamaları belgeleyip daha sonra tekrar yerine montaj yapıyoruz. İBB'nin şu an yapımını sürdürdüğü kütüphanelerin masalarının, sandalyelerinin montajlarına da yardımcı oluyoruz. Gün içinde acil çağrıldığımızda takım taklavatı ayarlayıp mobil bir şekilde hızlıca oraya gidiyoruz.

Fotoğraflar Bekir Dindar

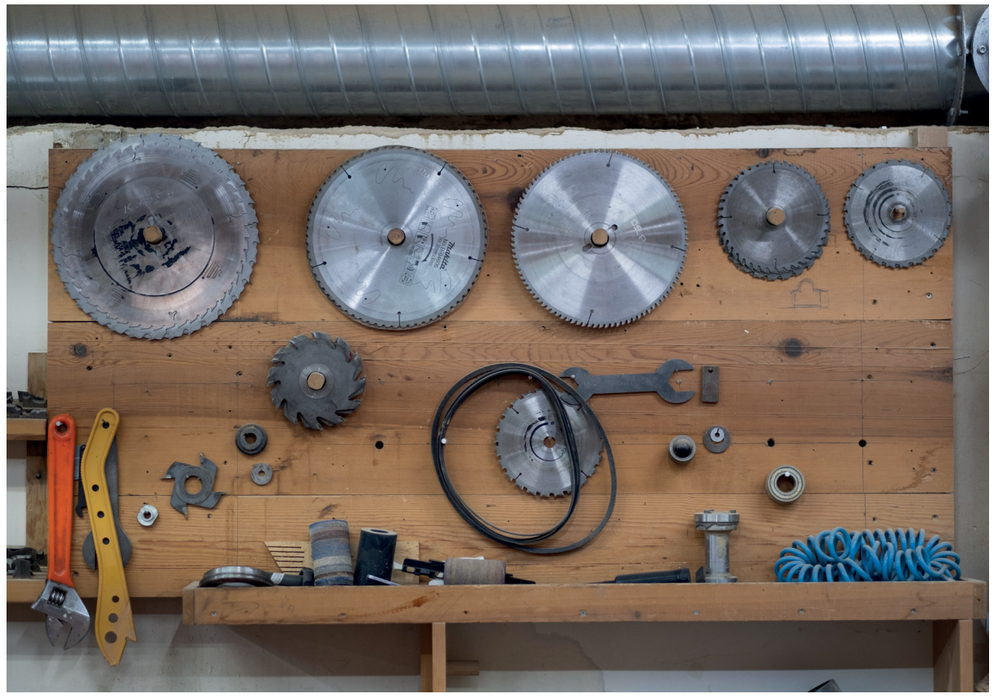

Nadir Yıldız • Bu tarihî kapının içi, bugüne kadar hiç açılmamış. Yeni yapılmış modeller de yok hiç kimsenin elinde, ustası da Türkiye'de toplam dört beş tanedir. Kapıları alıp, numaralandırıp, içini açıp, öğrencilerle beraber çürük yapboz gibi parçalarını ayırıp bire bir replikasını koyarak tekrar topluyoruz. Hem görsel hem de yazılı olarak bunu kayıt altına aldığımız için aslında gerçekten burası bir okul gibi.

Biz bu işle gelecek nesile aktarmış oluyoruz ve ne kadar doğru yaparsak gelecek nesil de o kadar doğrusunu görecek. Bunlar yok olmamış olacak. Sonuçta tarih bizim tarihimiz.

Fotoğraf Bekir Dindar

Fotoğraflar Bekir Dindar

Fotoğraflar Bekir Dindar

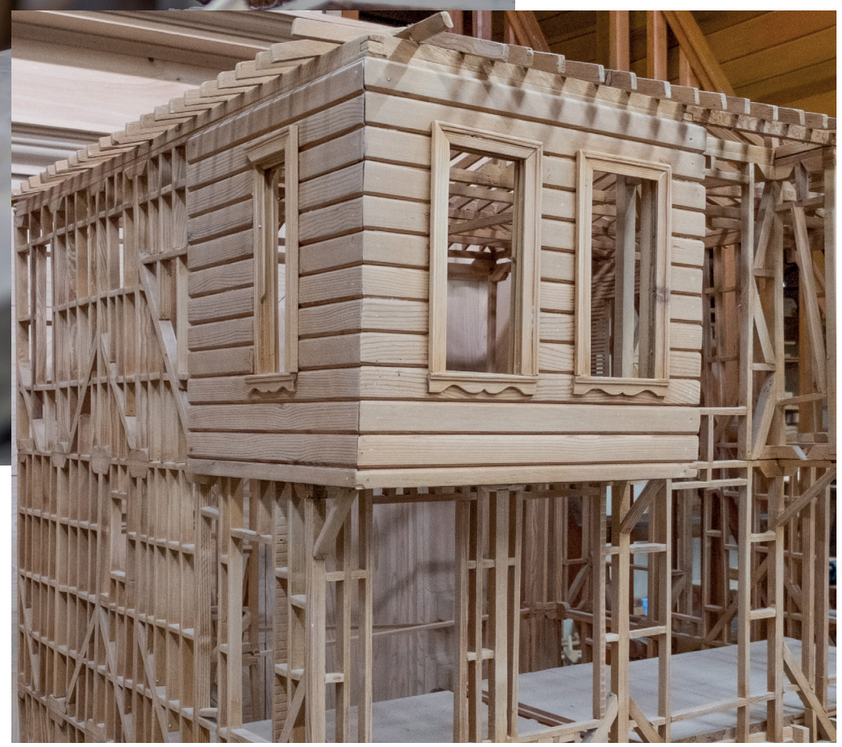

Fotoğraflar Bekir Dindar

Fotoğraflar Bekir Dindar

Fotoğraf Bekir Dindar